

סודאן

השאר עובדי אלילים

בכרסום, ביתה שרופתה-שמש של ה' סודאן, התעוררה התרגשות גדולה לפני שבוע, כאשר גודע שסחורות בשווי של 400,000 ל"ש נמכרו לישראל במשך השנה החולפת. זאת הודיע שר הפנים הסודאני בתשובה לשאלתה בבית הנבחרים, שהוגשה על ידי ציר מפלגת "אל-אומה", הדוגלת באיחוד עם מצרים.

אל מו להצטרף? מאורע זה עורר שוב את השאלה הישנה שכבר דשו בה לא פעם הפוליטיקאים הסודאנים — האם לתמוך בהחלטת הליגה הערבית או לא? כי למרות הצורה שישנה מיליון מבין שמונה וחצי מיליון תושבים הם מוסלמים — השאר הם עובדי אלילים בגינג'ל, מנהיגים רבים כבר אימו לא פעם, כי יפסיקו להתאם את מדיניותם לליגה ויצטרפו לגוש האפריקאי (תחת השפעה בריטית מוחלטת), אם מצרים לא תוותר על דרישותיה לצרף את הסודאן ככתר פארוק.

חברי הליגה ההאשמים (עיראק, עבר הירדן) תומכים בסתר בעצרת מנהיגים אלה, כי אין הם רוצים במצרים יותר חזקה מאשר היא כיום.

פיפטו-פיפטו. סודאן היא ארץ של גינג'לים ומטעי כותנה, שטח של קרוב למיליון ק"מ מרובעים (פי 70 משטח ישראל), ובה זורמים רוב הנחלים המתאחדים לבסוף ומהווים את הנילוס.

בשנת 1885 התמרדו הסודאנים, תחת מנהיגם הדתי, אל-מהדי, בתורכים שמשלו בארצם, והכריזו על סודאן כמדינה עצמאית. משטר זה הסתיים ב-1898, אחרי 14 שנות התפרעות דתית קנאית, כאשר כבש הלורד קיצ'נר את כרסום.

בקרוב מפורסם. העמיד את חייליו (מצרים ואנגלים) בשורה ארוכה, במשורה, וכאשר הסתערו עליהם הסודאנים בגלים פרוצים של פרשים ורגלים מזוינים בחרבות וחניתות, כשהם צוחים קללות ומילילים, קצרו אותם במכוונות היריה "יוקס" (אחד הנסיגות הקרביים הראשונים של מכוונת ירייה אלו).

קיצ'נר כבש את סודאן כתגובה על רצח הגנרל גורדון, נציג אנגלי שבא לכרסום למשא ומתן עם אל-מהדי בדבר החזרת הסדר (כלומר — החזרת סודאן למגירת התורכית הישנה, שבה היתה סודאן חלק ממצרים). גורדון נרצח וחילי אל-מהדי התעללו בגופתו, כפי שהיה נהוג אז. ובזאת ניתנה אמתלה לקיצ'נר להחזיר את הסדר על כנו.

מאז הוכרו על קונגרס וינה אנגלי-מצרי, הנתון לכתר המצרי ולכתר האנגלי זכויות ומעמדים שווים בסודאן. אולם למעשה הוטלו האנגלים השתלטות מוחלטת על ה' ארץ, וכאשר נרצח מפקד הצבא הבריטי בכרסום בשנת 1904, צמצמו גם יחידות הצבא המצרי בסודאן עד למינימום, והיו כויות השוות נשארו על גבי הנייר בלבד.

שורתך בכלא. מאז, טיפחה אנגליה את הסודאנים, ותושבי האזור הצפוני (ה' כולל את כל הערים) אף הגיעו לרמה תרבותית גבוהה מזו של המצרים. אפשר להבין את חשיבות סיפוח תרבותי זה, כי ידוע שהחיים הפוליטיים הם מנופולי-ה' סודאן בגורמי האוניברסיטה של כרסום ובתי הספר התיכוניים, אשר הוקמו על ידי האנגלים ובהשגחתם.

כיום מחולקים הסודאנים, למעשה, לשני מחנות. (חזיב (מפלגת) אל-אומה, שבי ראשה עומד איסמעיל אל-אזהרי, בן משפחה מיוחסת שלמד במצרים, הדורשת את איחוד עמק הנילוס, כלומר, סיפוח סודאן לממלכת מצרים.

העובדה שמפלגה זו היא אהודתו של השותף השני, לא הפריעה לאנגלים להשתלשלות משונות ביותר. אנגליה שוחרת העצמאות. ה' מחנה השני מורכב בעיקר מחזיב אל-אשקאאי, הדורשת עצמאות מוחלטת, גם מאנגליה וגם ממצרים. אחרי נאום הכתר של פארוק לפני שבועיים, שבו דרש את

איחוד עמק הנילוס, השיבה מפלגה זאת במחאה חריפה, כי למצרים אין כל זכות על ריבונותה של סודאן וכי הסודאנים יצ' דיפו שלטון בריטי על שלטון מצרי. בראש מפלגה זאת עומד אחמד אל-מהדי, נכדו של המנהיג הגדול שנלחם בתורכים וב' אנגלים.

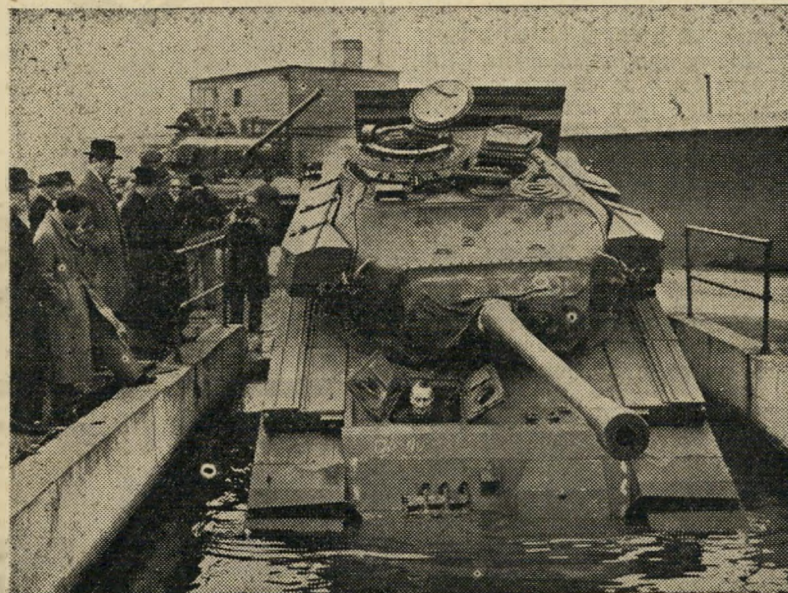
אחמד אל-מהדי זוכה, כמובן, לתמיכתם המלאה של האנגלים. אין זה מוכיח כי אנגליה הפכה פתאום לשוחרת עצמאות לארצות הקולוניאליות שלה. היא יודעת שאם תצטרף סודאן למצרים, תהיה אנגליה נאלצת לפנות את מצרים, ותשאר ללא כל בסיס להגנת תחלת ס.א.ן ואזורים סוף.

כבר היום מובאת סודאן בחשבון, על ידי האזטרטגים הבינתיים החללים יצ'י-

דינה. אל-אשקאאי מאימת לצאת למלחמה נגד מצרים, אם זו תמשך בדרישותיה לסיפוח סודאן, וטוענת שבשבעים אחוז מה' תושבים עומדים מאחוריה, ואילו אלא מה' דורשת איחוד עם מצרים, כי "70% מה' אומה הסודאנית דורשים זאת".

מצרים, הוי טנקים

כאשר דרש המלך פארוק את חיסול החוזה, הקשר את ארצו עם אנגליה. (ה' עולם הזה" 1962), התכוון, בעיקר, למצוא חן בעיניו נתניו, שהיו עסקים בבידוד הארוב — נביחות נגד אנגליה, אולם התי-פרצותו של פארוק, המלך השאנמן, גרמה ליצאת עילא ציפי' לרן.

בריקת ה"צנטוריון" בבית-החרושת בונדון בוויין היה עסוק

ה"צנטוריון" החדש בתמרין מוד פואץ העצמאות נשכחה בדרך

בשכוע שעבר, החליט ודרו ויאט, חבר בית הנבחרים הבריטי, כי מצרים אינה יכולה להחשב ככתב-ברית נאמנה, ודרש כי ממשלת בריטניה תפסיק למכור נשק למצרים; הצעד הראשון: ביטול חוזה המדי-כירה של 16 טנקים חדשים מסוג צ'טוריון, שעמדו להמסר למצרים. כך דרש ודרו ויאט.

טנקים אלה, הנחשבים כטובים ביותר בעולם, הם גאות הבריטים, ועודם ברישמת כלי הנשק הסודיים. לפני ימים אחדים, נאלץ צוות אחד הטנקים הללו בקוריאה לעזוב את- הרכב בשטח האויב, הצוות חיבל בטנק לפני שעזבו. בעקבות המקרה הוקם בית משפט צבאי שיחקר את הסיבות שהביאו לכך שטנק זה, המצויד במכשירים סודיים, יפול לידי האויב.

הטנק, השוקל 52 טון, נושא את התותח הכבד ביותר המורכב על טנק -- 20 ליטר

ריס; ואם אנגליה תומכת באל-מהדי בדרישתו לעצמאות מוחלטת, הרי זה בתיאוי-סודאן העצמאית תצטרף לגוש הארצות האפריקאיות (אוגנדה, רודזיה, וכיו') הנ' תונות להשפעה בריטית מוחלטת.

מלבד שתי מפלגות אלה, קיימות עוד כחצי תריסר מפלגות, המזדהות בדרך כלל עם אחת מהשתים, אך נמנות בכל זאת על מפלגות האופוזיציה ולכן החרימו את הבחירות האחרונות. (כל המפלגות הן מפלגות אופוזיציה, מלבד "אל-אשקאאי" — מפלגת השלטון).

לפי הצעת-חוק, העומדת בפני בית ה' ובחורים, תינתן זכות הצבעה גם לתושבי סודאן הדרומי (יערות וגינג'לים) שלא שמי-עו מימיהם על מצרים, ולכן אינם נראים כתומכים פוטנציאליים באיחוד.

140% סודאנים. כל אחת משתי ה' מפלגות הגדולות טוענת לרוב מוחלט במ'

ראות. הטנק בנוי לפי המידות החדשות ביותר: הוא נמוך ובעל מנועים חזקים, המאפשרים מהירות גדולה ויכול לעבור במים בעומק של 1 1/2 מטר.

ההפגנות פסקו. תחילה סירב ארנסט בוין, שר החוץ הבריטי, להענות לדרישה בטענה, כי "יש לנו חוזה, והמצרים כבר שלמו עבור הטנקים. איננו אהב להפר חוזהים והבטחות בקלות דעת כזאת" אמר.

אולם, בעזרת תכסיס פר-מנטרי מוצלח, הצלו וויאט ונבחרים אחרים את הבעיה בשעה שבין נעדר מבית הנבחרים, ובכח בקבלת פנים שרצה לכבוד ביקורה של מלכת הולנד, ג'ויאנו. בישיבו: הוח'ט לעכב את משלח הטנקים עד עיון חרט. מיד פסק ההפגנות החשוב בקיר ואי-לכס-דריה ומחמ' סלאת אל-דן, שר החוץ ה'יזה ובעל השפס' הדק של מצרים, הדי-ירו ובא ללונדון. נושא הש חות' עם בוין: הק תנו לנו את הטנקים, ואנו נהיה ילדים טובים.

על דרישות הים לעצמאות ולאיחוד ה' נילוס לא הוכר דבר.

הירדן

המצב הכרני

הישיבות בשבועיים האחרונים בבית הנבחרים הירדני היו מוערות, דוגמרון עדיין לא נראו באולם המרובע של המגליס' בי-עמאן. התקפות האופוזיציה על מדיניות החוץ והכלכלה של עבדאללה גברה והלכה, יחד עם מרד גלוי נגד שלטתו על כל עיני המדינה החשובים.

התקפות אלה על מדיניות הממשלה באו לרוב בהנהגתם של נציגי ערביי פלשתיין, ביניהם מוסה נאצר, נציגה הנוצרי של רמאללה, שבעת היובות על סיפוח פלשתיין לעבר הירדן בהתחלת שנה זו, אירגן עזר בה הפגנות של אולם הישיבות כאית מחאה נגד עבדאללה. בהפגנה השתתפו 14 מתוך 40 חברי הפרלמנט. שותפו בהתקפות על עבדאללה, נציגה השני של רמאללה — עבדאללה רימאי, כמנהיגי מפלגת "אל-בעת" (התחיה), ועורך עתון המפלגה הזאת.

לא נעשה שלום. אחת מטעיותיהם העקרויות היא עמדתו הפייסנית של עבדא-ללה כלפי ישראל. כאשר הביאה ממשלתו החדשה של סמיר ריפאעי באשא, יליד פלשתינה, אך נאמן המלך, את תוכניתה, נתקפה בהתנגדות חריפה. ראש הממשלה נאלץ להוסיף סעיף מיוחד המזכיר רק את ישראל, בהבטיחו כי "לא נעשה שלום עם ישראל".

לחץ האופוזיציה, הדורשת פעילות מוג' מוגברת נגד ישראל, מסביר את התנהגותו של הלגיון הערבי; האופוזיציה אינה יכולה לשפוך את חריתה על המלך, והיא נאלצת להסתפק בחרוף קציני הלגיון. הפחדנים, משוללי רגש הכבוד הלא-מי העצמי.

ממזכת איש. סיבת ההתקשויות אינה רק הבדלי ההשקפות במדיניות היחסים עם ישראל. חברי המגליס מתמרדים כבר מזמן נגד השתלטותו האישית המוחלטת של עבדאללה על עתיד ממלכת הירדן. כי במשך שלושים השנה, ששלט בן-מזכר זה על ארצו ההררית והיבשה, היה אחראי על מעשיו כלפי הבריטים בלבד.

שריו היו אחראים לפניו באופן אישי, ולא לפני בית הנבחרים, שאכזר היה לו להעלות שאלות של חילופים בממשלה, או שאלות חשובות אחרות, כגון: גביית מסים וכו'. מצב כזה יכול היה להתקיים רק בארץ כעבר-הירדן של שנות השלושים, כאשר העיר הגדולה ביותר במדינה מנתה 30000 תושבים, ובית הנבחרים היה מורכב מ-16 צירים בלבד. אולם עם סיפוח חלקי פלשתינה שנכבשו בידי הלגיון, ועלית ה' אוכלוסיה למיליון נפש, שנתנה המצב.

מי סיפח את מי? כי הבעיה הא' מתית של ממשלת עבדאללה היום, היא הא' בסודר שלמדינה בת 300000 תושבים, בעלי רמה תרבותית נג' רוסיה בת 00000 בותות הנמוכה ב' הממוצעת של ה' התפרצויות שונים של התעור' מופתי ונגד עכו' שונה עם הכספ' התחלפה, אך לא תחזיק מעמ'